GH. ILIESCU

CONACUL SPIONAT

47

GH. ILIESCU

CONACUL SPIONAT

47

EDITURA TINERETULUI

Conacul spionat
Gh. Iliescu

EDITURA TINERETULUI
București, 1968

Redactor: Georgeta Păsărin
Tehnoredactor: Gabriela Iliopolos
Copertă: Dumitru Ionescu
Digitalizare: EPUB

I

Ochii fetiței urmăreau plini de curiozitate figura trasă de griji și nesomn a soldatului. Venise din linia întâia și ceruse un foc celor doi ostași de la Observator. Mai rămăsese apoi să stea de vorbă cu ei.

— Fraților, spunea el, frământându-și mușchii puternici ai feței sub barba nerasă de-o săptămână; știți voi ce ne chinuia mai mult, acolo, decât gloanțele și ghiulelele nemților? Apa, oameni buni, apa!

— Cum așa? se miră unul din cei doi ascultători, purtând grad de caporal. Lângă postul vostru înaintat, pe hartă, este însemnat clar un izvor. A secat așa iute?

— Da′ de unde, are o apă limpede și rece cum nu se găsește alta pe frontul Mărășeștilor. Ia gustați-o numai!

Zicând acestea, soldatul desprinse de la centiron un bidon de tablă, astupat cu cocean de porumb, și-l întinse celor doi ostași.

Caporalul apucă bidonul, uitându-se mai întâi curios prin deschizătura lui, apoi îl apropie de nas neîncrezător. Ducându-l în cele din urmă la gură, înghiți de mai multe ori cu ușoare gâlgâituri, făcând omușorul să-i salte caraghios pe muchia gâtului.

Fetița era numai ochi. Fără să-și dea seama, înghiți în sec de câteva ori.

— Bună, mă, și rece, spuse caporalul.

— S-o guști la izvor: îți îngheață dinții, nu alta. Dar dumneata nu vrei, don′ sergent?

Îndemnat astfel, sergentul luă la rândul lui bidonașul și cu aceleași gesturi își plimbă omușorul prin fața ochilor pofticioși ai fetiței.

— Strașnică, zise și el și vru să dea înapoi bidonul, când își dădu seama că și fetiței i-ar fi poftă să bea apă.

— Ia și tu o gură, Măriucă, o îndemnă el părintește.

Rușinată că i se ghicise gândul, fata se tulbură și, cu toate că tare ar fi vrut să guste din apa aceea lăudată, spuse:

— Nu, bădiță Agapie, nu mi-e sete. Mai adineauri am băut.

Sergentul Agapie nu mai stărui. Dădu ostașului bidonul mult ușurat, iar acesta și-l prinse cu dichis la cingătoare, adăugând:

— Însă, fraților, nu e chip să ne atingem de izvor de teama nemților și ei de-a noastră! Apa curge la mijloc, între noi și ei, și-atunci

răbdăm și bem apă coclită de pe unde putem. Dar într-o zi, unul de-ai noștri, un românaș de prin părțile Oltului, care se lăuda că furase odată o herghelie de cai de sub nasul stăpânului, își înșiră hotărât vreo zece bidoane la centiron și se furișă spre izvor. Am crezut că pe-acolo o să-și lepede oasele lăudărosul, dar după vreo jumătate de ceas numai ce-l vedem sosind înapoi, gâfâind de parcă-l mânau toți zmeii din urmă.

— Măi băieți, ne-a spus el sfârșit de oboseală, la izvor m-am întâlnit c-un neamț!

— Și l-ai împușcat? îl iscodi unul.

— Aș, a murit de frică, sări altul șugubăț. Nu vedeți că-i fără armă la el?

— Degeaba vă hliziți, le-o reteză moldovenește olteanul care, într-adevăr, pentru a fi mai sprinten, nu-și luase pușca și nici altă armă cu el. Când m-a văzut a scăpat gamela cu care venise și-a ridicat iute mâinile în sus. Dar eu, care nu plecasem după prizonieri, i-am făcut semn să-și umple gamela și să plece liniștit la ai lui. Văzând că nu-i fac cu adevărat nimic, s-a uitat mirat la mine, și-a luat repede apă și pe-aci ți-e drumul! De-atunci, își încheie soldatul bărbos povestirea, între noi și nemți s-a stabilit un fel de înțelegere: mergem pe rând la izvor și ne luăm apă, iar dacă ne întâlnim cumva acolo – și asta se întâmplă destul de des – ne facem că nu ne vedem. Cel sosit întâi își umple bidoanele și pleacă nestingherit de la izvor.

În acel moment o voce plăcută, de tenor, le întrerupse discuția.

— Ei, ce se-aude pe la voi. Băieți?

Luați prin surprindere, cei trei ostași săriră în poziție de drepți, lipindu-și cu zgomot călcâiele bocancilor. Agapie, ca mai mare în grad, răspunse cu mâna la chipiu:

— Să trăiți, don′ sublocotenent, e bine pe-aci. Mai povesteam și noi...

— Bine. Bine, dar inamicul? Postul nostru de observație este sprijinul de căpătâi al artileriei. V-am adus și-un binoclu; cu el o să vedeți și mustățile nemților.

II

Cărăruia se strecura cu tot felul de ocolișuri printre tufe și copaci, afundându-se în marea de verdeață.

Cu o mână întinsă, dând la o parte crengile și frunzele ce-i loveau fața, iar în cealaltă cu un urcior înflorat cu zimțișori albi pe mijloc, Măriuca mergea pe potecă, coborând sprintenă către izvorul din fundul văii.

Povestea soldatului bărbos era încă vie în mintea ei, iar dorința de-a merge la izvor, mai tare decât orice prudență. Ajunsese de-acum departe și nu mai putea da înapoi. I-ar fi fost și rușine și să se știe fricoasă, când izvorul era așa de-aproape. Îi simțea în nări răcoarea și gândul că în curând o să-i guste unda cristalină o înfioră.

Încă un cot și ajunse. De sub malul acoperit cu iarbă crudă țâșnea un șuvoi ce se spărgea în mii de stropi pe lespezile ușor înverzite. Traversând o poieniță, apa se pierdea, clocotind mărunt, printre tufe de alun.

Inima Măriucăi sălta de bucurie. La izvor nu se vedea nimeni.

Se apropie cât putu de repede, puse urciorul pe o lespede și se aplecă, voind să soarbă mai întâi o înghițitură rece. Deodată, însă, simți pământul tremurând sub apăsarea unor pași care se apropiau.

Îngrijorată, se întoarse să cerceteze împrejurul. Auzi pașii mai clar, venind grăbiți dinspre tranșeele inamice.

— Nemții! șopti ea fără să vrea, și cu iuțeala unei căprioare speriate o luă la fugă înapoi spre potecă. Își dădu însă repede seama că, oricât ar alerga, tot n-avea timp să intre undeva. Schimbând direcția, se ascunse îndărătul primului copac întâlnit.

Prevederea se dovedi foarte bună, fiindcă dintre tufe, aproape alergând, se ivi un neamț. Călca apăsat, șovăitor, și era tot plin de sânge. În mână ținea un pistol. Nu părea să-și fi dat seama de prezența Măriucăi, fiindcă atenția îi era toată îndreptată dincolo de tufele din care apăruse și de unde acum se auzeau alte tropăituri înfundate de bocanci.

Ajungând lângă izvor, neamțul scoase cu mare grijă din buzunarul vestonului un obiect plat și cenușiu și-l ascunse iute sub una din lespezi. Făcând apoi grăbit drumul îndărăt, întinse pistolul spre cei ce se apropiau prin frunziș, urmărindu-l.

Dar nu mai reuși să tragă. Părăsit de puteri, se prăbuși la pământ cu fața în jos și rămase așa, nemișcat, aproape îngropat în iarbă.

În aceeași clipă urmăritorii se iviră dintre tufe. Erau doi nemți și aveau pistoalele îndreptate spre cel de-acum doborât.

Ajunși în poieniță, se opriră precauți, crezând că omul se preface, dar își dădură repede seama că e mort. Pentru încredințare, unul se apropie cu degetul pe trăgaci, îl întoarse cu fața în sus, și-l împinse zdravăn cu piciorul.

Omul era mort de-a binelea. Cu gesturi grăbite, amândoi își băgară revolverele în tocuri, după care începură să-l scotocească prin buzunare.

Nu arătau că vor să-l jefuiască, pentru că tot ce scoteau aruncau cu dispreț. Altceva căutau și nu găseau. O luară de câteva ori de la capăt tot mai nervoși, dar tot zadarnic.

Deodată fură întrerupți de zgomotul unor pași care se distingeau grăbind spre izvor. Nemții se retraseră ca la o comandă în dosul tufelor din apropiere, arătând evident că nu vroiau să fie văzuți de nimeni.

Măriuca nu știa ce să mai facă în ascunzătoare. Bănuia că e vorba de un român venit după apă la izvor. Necunoscând ce se întâmplase între timp, lesne putea să cadă în mâinile nemților. Ar fi putut să-l prevină, dar se temea c-abia atunci le-ar fi atras atenția dușmanilor. La izvor, soldatul bărbos spusese doar, că între români și nemți se statornicise înțelegerea să „nu se vadă“ unii pe alții.

Clipa de nehotărâre fu suficientă ca românul să se ivească de după cotitura potecii, cu două bidoane în mână.

Măriuca spera că o să le umple și-o să plece netulburat, după cum bine știa înțelegerea. Dar în loc să-și vadă de bidoanele sale, românul parcă voia cu tot dinadinsul să se bage în bucluc. Ajuns lângă izvor, își răsuci bănuitor capul în jur, ca și cum ar fi așteptat sau căutat pe cineva anume, și nu-și desfăcu nici măcar un bidon pentru apă.

Reperă numaidecât locul unde se afla omul ucis și se repezi într-acolo. Îi privi o clipă fața încremenită, apoi, la fel ca cei doi nemți ascunși, începu să-i cerceteze buzunarele.

„Ce-or fi căutând toți la el? se întrebă Măriuca. Nu cumva lucrul acela vârât sub lespede?“

Gândul îi fu întrerupt de agitația căutătorului care, dându-și seama că altcineva făcuse același lucru înaintea lui, se ridicase brusc. Privi o clipă lucrurile împrăștiate în jur și dădu să plece, când iar se aplecă. În iarbă distinsese urmele bocancilor lăsate de cei trei nemți.

Le examină, apoi porni hotărât pe una din ele, cea a primului neamț, care îl purtă spre izvor de unde, din dreptul unei lespezi mai mari, o cotea brusc îndărăt.

Fără nicio ezitare se așeză în genunchi și după ce privi iar bănuitor în jurul lespezii o ridică nerăbdător. Sub ea descoperi obiectul ascuns de neamț.

Cu satisfacția citindu-i-se pe față, românul se ridică de jos cu spatele către Măriuca și scutură ușor obiectul de nisip, lovindu-l cu degetul îndoit.

Măriuca nu putu distinge ce comoară prețioasă avea soldatul în mână, dar auzi clar ciocăniturile metalice pe care le împrăștia.

În aceeași clipă urechea ei prinse și-un foșnet venind dinspre tufele de alun. Privind într-acolo îi văzu pe cei doi nemți ieșind din frunziș, pe furiș, cu pistoalele gata să tragă.

Instinctiv, fetița scoase un strigăt de spaimă:

— Fugi, nemții!

Fulgerător, înainte ca inamicii să-și revină din surprindere, românul se răsuci pe călcâie, își smulse pistolul și slobozi un glonte. Un neamț căzu pe loc, ca trăsnit. Al doilea însă apucă să tragă. În același timp trăsese iar și românul, și amândoi se prăbușiră odată.

Măriuca înghețase de spaimă. Într-o secundă trei oameni își dăduseră sfârșitul, nemaisocotindu-l pe cel pentru care toți trei pieriseră. Oare ce preț avusese acel obiect aflat sub lespede?

Din uluială o trezi alt zgomot de pași, mult mai mulți de astă dată, venind tot dinspre pozițiile inamice. Alarmați de împușcături, nemții alergau acum la fața locului.

Măriuca sări ca arsă. Trebuia să fugă cât mai iute și cât mai departe de izvor.

Făcuse doar trei pași către potecă, când deosebi un geamăt venit dinspre ostașul căzut lângă izvor. Se opri, tremurând, pe loc. Omul nu murise. Trebuia să-l salveze cum va ști.

Trecând peste orice pericol, din câteva salturi fu lângă soldat. Se aplecă deasupra lui cu gândul de-al prinde de umeri, și a-l trage în dosul vreunui copac, dar văzu că rănitul, cu vocea aproape stinsă, vrea să-i spună ceva, întinzând rugător mâna spre ea.

Își apropie atunci fața de omul căzut la pământ și putu înțelege câteva cuvinte întretăiate, mai mult bolborosite:

— Ia cutia... du... la... comandant... la... conac... și...

Atât apucă să mai spună soldatul, pentru că, în clipa următoare,

capul îi căzu pe spate, iar din mâna crispată îi scăpă obiectul mult căutat, plat și cenușiu la vedere.

Era o simplă tabacheră de tablă, cu nimic deosebită de cele în care soldații își păstrează de obicei tutunul ieftin și foița de țigară!

Fără să se mai întrebe de ce o astfel de cutie interesase atât de mult pe un soldat în ceasul morții, Măriuca apucă repede tabachera și o luă la fugă, urcând hotărâtă poteca.

Totul nu durase decât puține minute, dar destul pentru ca nemții să se apropie și s-o distingă.

Fata îi simți și ea. Ar fi vrut să părăsească poteca, însă desimea tufișurilor o împiedica să înainteze încotrova. Dacă se oprea, era și mai rău.

Se simți pierdută și o uscăciune grozavă îi cuprinse gâtlejul. Din clipă în clipă aștepta să fie împușcată. Și împușcătura chiar izbucni, mult mai puternică și mai apropiată decât își închipuise ea, poate la câțiva pași în urmă, dintr-o spărtură a crângului.

„Cum de ajunseseră nemții atât de repede aici? îi fulgeră prin minte un gând. Și cum de nu o nimeriseră? De la așa o distanță și un copil ar fi țintit mai bine."

Norocul îi dădu aripi. Făcu cei câțiva pași, ce-i mai rămăseseră, dintr-un salt și cu un ultim efort se aruncă pe brânci dincolo de cotitură, în clipa în care o altă salvă de împușcături se auzi din poienița rămasă în vale.

Urmă o nouă împușcătură din apropierea ei și iar altele mai îndepărtate. Măriuca le urmări, ascultând cu spaimă, în timp ce ridica de jos tabachera care-i cădea mereu din mână. Constată însă că, de fiecare dată, când se descărca arma de lângă ea, pocnetele din poieniță încetau. Iar când se ințețeau acestea, trăgătorul din apropiere amuțea. Era ca o adevărată luptă. Și chiar așa era!

Cineva îi acoperea retragerea și încerca, cu focuri de armă, să-i țină pe nemți în loc.

Însuflețită de nădejde, Măriuca își continuă și mai hotărâtă fuga. Urca poteca întortocheată fără să simtă mărăcinii care îi înțepau tălpile și-i zgâriau fața, sau inima care îi bătea să-i spargă pieptul. Fugea, iar împușcăturile rămâneau în urmă și după un timp încetară cu totul.

Socotind că s-a îndepărtat îndeajuns, Măriuca se opri. Era în afara oricărei primejdii, și voia să-l aștepte pe salvatorul ei, să-i mulțumească. Prin pădure erau multe poteci și acesta putea s-o ia prin altă parte, dar nădăjduia să vină totuși pe unde mersese ea. Numai să nu fi

căzut răpus de gloanțele dușmane! De ce o fi apărat-o? Nu cumva tot pentru tabacheră?

O cuprinse deodată curiozitatea. Ce-o fi în ea? Și vru s-o desfacă. Încercările fură zadarnice. Capacul era bine înțepenit în marginile cutiei, iar ea n-avea destulă putere să-l deschidă. Ar fi lovit-o cu muchia de un copac, dar îi fu teamă să n-o strice. Trebuia dusă nevătămată la comandament.

Renunță iute la acest gând și după un timp, văzând că nimeni nu vine din urmă, porni spre sat, vârând tabachera în sân.

Pe drum, un alt gând îi năvăli în minte: urciorul! Îl uitase din grabă în dosul copacului după care stătuse ascunsă. Ce va spune mătușica acasă când o auzi că l-a pierdut și în ce împrejurări! Are s-o pedepsească cu siguranță.

III

Prins în linia frontului, satul în care locuia Măriuca fusese aproape distrus. Venise aici împreună cu bătrâna care o creștea, refugiate din ținuturile bântuite de dușmani. Se oploșiseră și ele într-o casă părăsită de gospodari.

Așezarea nu era însă pustie. Ba, dimpotrivă. Toată ziua un furnicar neîntrerupt de vehicule și oameni în uniforme îi străbăteau ulițele prăfuite, venind sau ducându-se spre liniile de bătaie. Doar noaptea, când oamenii se odihneau, părea mai liniștit.

În după-amiaza zilei în care Măriuca trăise atâtea întâmplări, odată cu alți oameni de pe front își făcură apariția în sat și doi necunoscuți: un sergent, de statură potrivită, îmbrăcat în haine curate, aproape noi, și un cerșetor zdrențuit, ce tremura neîncetat, șocat de cine știe ce explozie.

Nebăgați în seamă aproape de nimeni, cei doi începură să colinde pe la casele oamenilor, fiecare pe uliți deosebite, fără să știe unul de altul, în căutarea Măriucăi. Era greu de spus în ce scop și dacă îi erau prieteni sau dușmani, dar, desigur, tot în legătură cu tabachera aceea misterioasă veniseră.

— Măi camarade, bade, mătușică, se adresa sergentul celor pe care îi întâlnea în cale, nu stă la dumneavoastră o fetiță de vreo doisprezece ani, cu părul castaniu?

— Nu, răspundeau cei întrebați, dând din umeri. Poate mai încolo, pe altă uliță.

Ostașul pornea în direcția arătată, unde punea din nou aceeași întrebare, dar tot fără răspuns, și de acolo iar mai departe, din casă în casă, cu perseverența unui căutător de comori.

La rândul lui, cerșetorul își începea ritualul altfel:

— Miluiți-mă, oameni buni. Faceți-vă pomană cu un biet sărman! se văita el.

Miloși, oamenii nu-l lăsau să plece cu mâna goală. Fiecare îi dădea câte o bucată de mămăligă, pâine uscată sau alte lucruri de prisosință, pe care milogul le îndesa lacom într-o desagă soioasă, atârnată de gât, după care începea iar:

— Bogdaproste, să aveți parte de noroc și sănătate, să vă trăiască

copiii și să vă bucurați de ei, să tră...

— Ei, lasă, lasă, îl potoleau oamenii, că doar nu ți-am dat cine știe ce!

— Da′ puțină apă aveți, că v-o răsplăti Cel de sus, se ruga el iar, scoțând la iveală, din zdrențe, un urcior înflorat, cu zimți albi la mijloc, uitându-se atent în ochii oamenilor.

Cum aceștia îi umpleau fără întârziere vasul cu apa cerută, și i-l întindeau, cerșetorul se schimba iar la față și începea să tremure parcă mai înspăimântat.

Uimiți, sătenii își făceau cruce, dându-se la o parte din calea lui:

— L-a apucat ducă-se pe pustii, ziceau cei fricoși.

— Ba o fi obosit și flămând, maică, îl căina câte o babă mai miloasă. Vino, omule, în casă, să te odihnești nițel.

Dar cerșetorul părea că nu-i aude. Cu ochii răvășiți privea fix spre fundul vreunei bătături, își ascundea fața, parcă temându-se de ceva și, întinzând mâna în acea direcție, striga plin de teroare:

— Uite-o, e plină de sânge, mi-e frică!

— Ce sânge, omule, nu e niciun sânge!

— Fata, striga el nebunește, uite-o!

Lămurindu-se că aveau de-a face, într-adevăr, cu un nebun care aiurează, oamenii îl îndemnau grijulii:

— Liniștește-te odată, omule, nu e nicio fată pe aici!

— Cum, niciuna? Nici în casă? Nici prin vecini?

— Nu, îl asigurau sătenii.

— Atunci mi s-a părut, se arăta deodată rușinat zdrențărosul revenindu-și din zbucium. Mereu îmi apare în fața ochilor. Seamănă cu aceea pe care a sfârtecat-o o ghiulea lângă mine, când am fost și eu lovit. De-atunci am rămas așa.

— Ei, ce să-i faci, războiul! Dar o să-ți treacă, îi mai spuneau oamenii și plecau.

— Vă mulțumesc, m-am liniștit, da, îngăima nebunul și părăsea grăbit curtea, luând-o înainte pe uliță.

Dar n-ajungea departe că la primul loc mai ferit arunca pomana și apa strânsă în urcior și iar o lua de la capăt.

Astfel, cei doi ciudați necunoscuți, care încă nu se întâlniseră, străbătură cea mai mare parte a satului și-acum, spre seară, intrau pe aceeași uliță, fiecare din câte un capăt al ei.

Pe la mijlocul uliței își avea casa Măriuca. Cum umbrele nopții se furișau tainic în jos, ea ieși din ascunzătoarea în care stătuse toată după-

amiaza, și se tupilă cum putu pe lângă gard, de teama bunicii. Nu îndrăznise să dea ochii cu dânsa fără urciorul la care ținea foarte mult și-și făcuse tot felul de planuri. Până la urmă hotărâse să se ducă la cei doi ostași de la Observator și să le povestească întâmplarea petrecută la izvor. Spera că aceștia, aflând despre ce era vorba, au s-o apere de pedeapsă și-i vor ajuta să ducă tabachera la comandament.

În acest timp, însă, sergentul cu statura potrivită și haine noi ajunsese aproape de casa ei. O și văzu și-și dădu seama că e tocmai fata pe care o căuta. Observând-o și cum calcă de ferit, se ascunse degrabă în colțul gardului, urmărind-o din priviri.

Neștiutoare, Măriuca traversă în vârful degetelor bătătura și era gata să treacă la Observator, când bătrâna, care o așteptase toată după-amiaza cu inima friptă, o strigă:

— Măriucă, fată, unde-ai fost? Vino să îmbuci ceva, că-i fi flămândă. Mă bătea gândul să pornesc după tine, de teamă să nu ți se fi întâmplat ceva.

Auzindu-i vocea, primul gând al fetei fu să fugă. Îi era teamă, ca oricărui vinovat, să spună ceva.

Văzând-o că ezită, bătrâna bănui că-i ascunde ceva și schimbând tonul, o apostrofă sever:

— Dar unde ai fost, fată? Și urciorul unde ți-i, că parcă plecaseși cu el!

Inima Măriucăi tresări la auzul întrebării nedorite.

— Să vezi, bunicuțo, încercă ea să se apere cu o minciună, m-am împiedicat și s-a spart. Pe urmă mi-a fost frică să vin fără el acasă.

— Ei, fată, fată, se îmbună deodată bătrâna, găsind explicabilă teama Măriucăi. Un urcior... pentru atâta lucru să nu vii tu acasă?

Fata răsuflă ușurată. Scăpase, deși îi era tare rușine că fusese nevoită să spună o minciună.

Bătrâna vru s-o urmeze în casă, unde Măriuca se strecură repede, dar o voce tremurătoare o opri în prag.

— Miluiți-mă, oameni buni, se ruga cerșetorul ajuns la poarta lor. Faceți-vă pomană cu un biet sărman!

Plină de bunătate și bucuroasă că-i venise fata acasă, după atâta grijă și așteptare, bătrâna se întoarse luând un codru de mămăligă de pe măsuța din tindă și-l duse cerșetorului.

— Bogdaproste, să ai parte de noroc și sănătate, mătușico, mulțumi nebunul, apoi adaugă: Da′ puțină apă n-aveți? și întinse urciorul cel înflorat.

Cum văzu urciorul, bătrâna îl recunoscu: cărămiziu și cu brâu de zimți pe mijloc. Avea chiar și ciobitura pe care i-o făcuse din greșeală, de dimineață, la toartă. Însemna că Măriuca mințise!

— Măriucă, strigă bătrâna, ascunzând iute urciorul la spate. Vino iute încoace!

Crezând că voia să-i mai dea cerșetorului ceva, fata alergă într-un suflet la poartă. Bătrâna o prinse cu o mână de cămășuță iar cu cealaltă întinse urciorul spre ea.

— Ia spune-mi, cum ziceai că l-ai spart?

Surprinsă de vederea urciorului, Măriuca se bâlbâi:

— De unde... cine l-a adus?...

Cerșetorul, care era numai ochi, pricepu cum stăteau lucrurile și interveni:

— Nu te supăra, mămucă, l-o fi pierdut la joacă. Iacă, eu l-am găsit și ți-l dau înapoi. Văd că e al dumitale. Așa că n-o să fie nicio pagubă.

Bătrânei nu-i păsa însă atât de urcior cât de faptul că fata nu-i spusese adevărul. Trebuia să-l afle numaidecât.

— Cum a ajuns urciorul la omul ăsta, fată? se răsti ea la Măriuca, smucind-o de-i ieși un colț al cămășuței din cingătoare.

— Nu știu, îngăimă amețită fetița, spunând de fapt adevărul. Nici ea nu pricepea cum de ajunsese urciorul la un cerșetor. Poate trecuse și el pe la izvor și-l găsise întâmplător printre ierburi.

— Cum nu știi? o smuci iar bătrâna. De ce mi-ai zis atunci că-i spart?

Din cauza smuciturii, de sub cămășuța ieșită din cingătoare, Măriucăi îi căzu la pământ, cu zgomot de tinichea, o cutiuța cenușie.

— Dar asta ce mai e? se miră tare bătrâna. De unde ai tabachera?

Măriuca înmărmuri. Nu se așteptase ca bătrâna să-i descopere și tabachera. Acum trebuia să-i explice totul, mai ales că și cei doi ostași de la Observator, auzind discuția, se apropiaseră. Unul dintre ei, voind să potolească mânia femeii, interveni.

— Poate ne-a adus-o nouă, mătușică. Ne lipsea de mult ceva tutun.

— Lasă, Vasile, zise oțărâtă bătrâna, că destul m-a mințit. Nu vezi cu ce umblă fata asta?

Vasile ar fi vrut să-i spună că așa sunt copiii, adună tot ce găsesc, dar fu întrerupt. Pe neașteptate și neauzit de nimeni, soldatul bărbos, cel care le povestise atâtea povești despre izvor, se ivi în poartă.

— Noroc, fraților! strigă el salutându-i cu mâna la capelă.

— Noroc, răspunse Vasile și Agapie.

— Dar ce s-a întâmplat aici, întrebă el, că se aude gălăgie de la o poștă?

— Ia, nimica toată. A găsit fata o tabacheră și bătrâna o ceartă, îl lămuri Vasile.

— Tabacheră? Ia s-o văd și eu, bunicuțo, se arătă curios bărbosul. E bună de ceva?

Bătrâna nu se opuse. Ba chiar dorea să se găsească cineva s-o scape de afurisita aceea de cutie, să n-o bănuiască cine știe cine pe fată c-a furat-o.

— Uite-o, maică, i-o întinse ea.

— Bună, zise bărbosul, deși e cam veche. Nu mi-o dai mie? Că tot n-am în ce-mi ține tutunul. Îți dau o pâine pe ea. Și scoase repede din sacul de merinde o pâine bine rumenită pe care o întinse bătrânei.

Pâinea era un lucru rar prin casele oamenilor aflați în zona frontului și bătrâna s-ar fi bucurat de schimb. Ezită însă. Cum să vândă tabachera, când știa că nu-i a ei? Ar fi vrut mai degrabă s-o restituie păgubașului.

Văzându-i îndoiala și pricepând motivul, bărbosul adăugă:

— O țin numai până găsesc pe păgubaș și i-o dau. Iar de-l afli dumneata, trimite-l după mine la comandament. Mă duc chiar acolo cu o hârtie de la don′ căpitan al meu.

— Bine, maică, fu de acord bătrâna în cele din urmă și primi în mâinile ei slabe pâinea ostășească.

Cerșetorul, care tot timpul rămăsese deoparte, neluat în seamă, schiță în acel moment un gest către tabacheră, ca și cum ar fi voit să spună că-i a lui, dar se opri brusc. Bărbosul îi observă gestul și se răsti la el:

— Ei, tu de colo, voiai să spui ceva?

— Da, șovăi cerșetorul, să-mi dai și mie nițel tutun!

— Așa? răsuflă ușurat bărbosul, care nu voia să piardă tabachera cu niciun chip. Ai noroc că mi-a mai rămas nițel. Și scoțând din buzunar un pachet de tutun soldățesc, pe jumătate golit, îl dădu milogului.

— Și-acum vă las cu bine. Sănătate, mătușă, mai zise bărbosul și întorcându-se, plecă cu pași grăbiți prin bezna înserării care se lăsa.

Măriuca rămase descumpănită. Lucrurile se petrecuseră atât de repede încât n-avusese timp să-și potolească nici emoțiile pricinuite de minciună, nici să intervină la vânzarea tabacherei. Soldatul bărbos, pe

care nu-l bănuiai de nimic rău, plecase de-acum cu cutia către comandament, adică exact acolo unde trebuia s-o ducă ea. Dar omul nu știa însemnătatea acestei cutiuțe. Trebuia să-l ajungă din urmă și să-l prevină neapărat. Era convinsă că, după aceea, o s-o ducă chiar el la destinație. Dar ce să facă acum?

Văzând că bătrâna și ceilalți, atrași de discuția cu soldatul bărbos, nu-i mai dau atenție, se retrase încetișor în spatele casei și de acolo o luă la fugă prin ogradă. Plănui s-o taie direct prin grădini, spre locul unde ulița cotește în drumul mare ce ducea la conac, și acolo să-l aștepte pe soldat.

Dar nu numai Măriuca se grăbea de-acum. Fără să mai piardă timp, mormăi la repezeală o bogdaproste celor rămași în drum, cerșetorul o porni și el cu pași mari încotro dispăruse soldatul bărbos. După ei, o altă umbră trecu grăbită prin fața casei. Era sergentul de statură potrivită în haine aproape noi, care stătuse ascuns, auzind și văzând totul.

IV

Fără să-și dea seama că-i urmărit, soldatul bărbos străbătea liniștit ulița, grăbindu-se spre comandament. Mergea pe mijlocul drumului, știind că de-acum, prin întunericul înserării, nimeni nu-l mai putea împiedica.

Pe fața lui se citea un zâmbet de mulțumire: scăpase pentru câteva ore din iadul primelor linii și-și făcuse rost și de o tabacheră frumoasă. Tare ar fi răsucit o țigară din ea, dar n-avea timp! Plicul cu comunicarea trebuia dus urgent și deja întârziase la Observator.

Gândul îi fu întrerupt de un zgomot venit parcă din urmă. O creangă uscată pocnise sub călcătura cuiva. Până aici nu auzise totuși nimic! Distingea acum bine pașii necunoscutului care se apropia desculț sau încălțat cu ceva care înăbușea zgomotele.

Bătăile inimii i se iuțiră și încordarea îl cuprinse. Plicul pe care îl ducea era nu numai urgent, dar și foarte important. De aceea îl ascunse iute în capelă, gândind că nimeni nu l-ar putea căuta acolo. I se spusese clar să se ferească de oameni suspecți, sau de întâmplări primejdioase. Căpitanul îi ordonase la plecare răspicat: „Orice s-ar întâmpla, Botezatule, să duci plicul la comandament. Iar dacă te atacă cineva, ai pistol: să tragi fără șovăială.“

Se gândi că a greșit oprindu-se la Observator. N-o fi vorbit prea mult acolo? Dar oamenii de la Observator erau ostași de nădejde, iar bătrâna și fata n-aveau cum să fie primejdioase. Cerșetorul? Un biet reformat fără putere. Cine să se teamă de el?

Inima îi veni parcă la loc și se socoti că n-ar strica să fie mai precaut. Scoase pistolul din buzunarul tunicii și îi liberă fără zgomot piedica de siguranță. Încă de la pornire îi băgase un glonț pe țeavă.

„Acum să poftească individul să se mai apropie de mine. Îl culc imediat la pământ. Ba nu, își zise el nemulțumit; nu trag decât dacă sunt atacat. Dacă vine după mine, nu înseamnă că omul este neapărat și răufăcător. Te pomenești că-i un nevinovat și-l am pe suflet toată viața. Mai bine să văd cu cine am de-a face. Individul nu știe că l-am simțit și se crede în siguranță. Dacă are gânduri negre, am tot timpul să-l împușc.“

Profitând de umbra unui gard de mărăcini, pe lângă care trecea, întoarse iute capul în direcția urmăritorului. Ceea ce văzu îl făcu aproape

să râdă. Prin pâcla înserării călca chinuit pe obielele-i mari cerșetorul din curtea Observatorului. „De aceea nu-l auzeam“, zise el deodată liniștit și-și văzu mai departe de drum.

Dar după câțiva pași se înfioră de-un gând: „Cum naiba de m-a ajuns amărâtul ăsta din urmă, că doar merg destul de iute. Ba chiar s-a apropiat bine de mine. Nu s-o fi ascunzând oare altcineva sub înfățișarea lui de cerșetor?... Nu, l-am văzut bine: e cu adevărat un nenorocit. Se vede că de frica nopții se ține aproape de mine. Ar râde toată compania să audă că m-am speriat de unul ca el. Iar don′ căpitan ce mi-ar mai zice: «Hei, Botezatule, ți-a fost frică de umbra ta!»

La dracu, mai adăugă soldatul! Din pricina întunericului am ajuns să-mi închipui numai bazaconii!“

Înciudat, bărbosul iuți pasul. Trebuia să scape de cerșetor fără să folosească arma. „Oricâtă putere ar avea, n-o să se poată ține mult după mine.“ Peste câtva timp, însă, constată, nu fără mirare, că distanța dintre el și cerșetor în loc să crească se micșorează văzând cu ochii.

Îi veni s-o ia chiar la fugă. Să se oprească oare și să-l someze? Dacă se făcea de rușine?! Nu știa cum era mai bine să procedeze.

Soluția se ivi însă pe neașteptate. Un copac gros și noduros, aflat în cale, împrăștia în jur o umbră destul de deasă.

Ajungând în dreptul lui, se făcu nevăzut în umbră.

Cerșetorul nu întârziase să se ivească. Stând la răscruce o clipă, să se asigure că nu e niciun pericol, porni în mare grabă pe ulicioară. Din dosul copacului, Botezatu îl urmări cu atenție. O pereche de bocanci legați bine de șireturi atârnau de umărul lui. „Va să zică, individul nu de nevoie umblă desculț! Mă urmărește! Ce l-aș mai trăsni eu c-un glonte. Păcat că plicul ăsta nu mă lasă să întârzii puțin. Dar mâine am să-i raportez tot domnului căpitan.“

Între timp cerșetorul dispăru înghițit de întuneric. Soldatul mai așteptă o vreme și vru să iasă din adăpost când deslusi din nou pașii cerșetorului, întorcându-se. Pricepuse, se vede treaba, că fusese tras pe sfoară. Părea tare agitat și-și răsucea capul în toate părțile, bănuitor.

Botezatu se hotărî. Individul era prea periculos. Trebuia să-l lichideze. Își scoase deci pistolul, dar nici de astă dată nu trase. Pe ulița mare răsunară pașii unuia care se apropia grozav de grăbit. Dacă ar fi auzit împușcătura, ar fi dat alarma, s-ar fi adunat lume, începeau cercetările și... ce mai, timp pierdut! Plicul era mult mai urgent.

Cerșetorul auzi și el pașii. Și cum nu voia să dea ochi cu nimeni, zvâcni și se ascunse chiar în spatele, copacului unde se tupilase Botezatu.

Luat prin surprindere și neavând încotro, Botezatu răsuci cât putu de repede pistolul, și cu cotorul, mânuit ca o ghioagă, izbi în cerșetor, de cum acesta intră în umbră.

Din cauza întunericului, însă, nu-l nimeri decât în umăr. Ripostând cu o forță de nebănuit, cerșetorul îi zvârli arma cât colo și-l apucă de beregată. Soldatul bărbos nu se lăsă nici el și amândoi, cu mâinile înlănțuite unul de gâtul altuia, se prăbușiră la pământ.

Nu se știe cum s-ar fi isprăvit bătaia, dacă o voce poruncitoare n-ar fi izbucnit deasupra lor:

— Sus mâinile, auziră ei porunca, odată cu țăcănitul metalic al unui pistol pe loc încărcat.

Cei doi se ridicară ca la o comandă în sus. În fața lor stătea îndârjit sergentul cu hainele aproape noi, pe care niciunul nu-l cunoștea, dar în care fiecare văzu atunci scăparea.

— Ce-i cu voi aici și de ce v-ați încăierat? se răsti acesta.

— Să trăiți, am prins un spion, don′ sergent, se repezi soldatul bărbos să explice.

— Nu-i adevărat, protestă cerșetorul. El e un hoț. Mi-a furat tabachera.

— Tabachera? se prefăcu mirat gradatul. Ce tabacheră, soldat?

— E a mea, don′ sergent, zău, am cumpărat-o chiar azi din sat. Am dat o pâine pe ea unei bătrâne.

— Minte, strigă mai tare cerșetorul, încercând să-l acopere pe bărbos. Să mi-o dea înapoi!

— Da′ ce strigi așa, îl îndemnă la ordine sergentul căruia, pe cât se părea, nu-i convenea să stârnească și pe alții. Cerșetorul bănui că nu-i lucru curat și-l privi o clipă într-un mod tare ciudat.

— Care faci, mă, gălăgie în drum? se auzi atunci strigând cineva tare supărat – vocea venind parcă dintr-o curte vecină.

Sergentul, puțin speriat, se răsti printre dinți la cei doi, ordonându-le.

— Veniți cu mine la postul de control. Vedem acolo care din voi e vinovatul.

— Nu pot, don′ sergent, spuse soldatul bărbos. Mă grăbesc. Am de dus ceva urgent la comandament.

— Gura! Încă o vorbă și te-mpușc! Hai, luați-o înainte!

Cu țeava pistolului îi împinse în ulița mare, spre ieșirea din sat.

— Postul de control e în partea cealaltă, don′ sergent, îi atrase atenția soldatul, care știa bine unde se găsește acesta, dar mai ales de

teamă că nu cumva rătăcind drumul să piardă și mai mult timp.

— Știu eu mai bine decât tine ce-am de făcut, se răsti sergentul la el. Mișcă odată, și-i trase una zdravănă între coaste.

Cu aceasta însă pierdu pentru o clipă din ochi pe cerșetorul care atâta așteptase. Fulgerător, îl izbi cu pumnul drept în moalele capului, doborându-l ca pe un juncan la abator. Apoi, împiedicându-l să-și ia pistolul căzut în praful drumului, se azvârli asupra lui.

După primul moment de uluire, soldatul bărbos, văzând pericolul mai mare din partea cerșetorului decât a sergentului doborât, culese de pe jos un bulgăre de pământ împietrit și cu toată puterea îl lovi în ceafă. Cerșetorul, neașteptându-se la așa o izbitură, nu se putu apăra și căzu moale, alături de sergent. Văzându-l fără cunoștință și pe gradat încă amețit de pumnul cerșetorului, bărbosul se întoarse și o rupse la fugă, cu toată iuțeala, către comandament.

În urma lui sergentul, revenindu-și din amețeală, culese pistolul de pe jos și, privind o clipă la cerșetorul care zăcea la picioarele sale, porni grăbit și cu regretul că trebuie să-l abandoneze. El nu știa că și cerșetorul căutase în după-amiaza acelei zile pe Măriuca.

V

Noaptea se lăsase de mult deasupra frontului, acoperind totul cu mantia-i de catifea. Dealuri și păduri, tranșee și armate dispăruseră fără urmă în oceanul negru și dacă din când în când nu s-ar fi auzit păcănitul scurt al armelor, n-ai fi bănuit că pe acolo se duce un război crâncen.

Doar câte o rază de lună, răzbătând printre norii zdrențuiți, descoperea ici, colo câte un sector de front, albind fețele aspre ale ostașilor adormiți cu arma în mână.

Pe drumul de pădure ce ducea din sat către conac, silueta firavă a Măriucăi se mișca tot mai temătoare. Înainta fără zgomot o bucată de drum, apoi se oprea, scruta întunericul și iar pornea cu grijă mai departe.

Voise să-l ajungă din urmă pe soldatul bărbos dar, după ce se strecurase prin câteva ogrăzi, se încurcase în niște mărăcini și nu-l mai ajunsese. Când ieșise la ulița mare abia mai auzea zgomotul unor bocanci pierzându-se în depărtare.

Îi era teamă nițel. Nu mai străbătuse niciodată pădurea singură la vreme de noapte și i se părea că din toate părțile o pândesc toate primejdiile laolaltă. Fiecare copac întruchipa, în întuneric, câte un uriaș, iar trunchiurile desfrunzite de obuze și scorburile căscate pe cerul cenușiu aduceau cu balaurii și vrăjitoarele din poveștile bunicii.

Ținându-și firea și ochii în patru, străbătuse cea mai mare parte a drumului și nu mai avea mult până la conac. „Poate că la cincizeci de pași curge și-un pârâiaș, după care drumul cotește la stânga și ajunge în poarta conacului“.

Tocmai când gândea așa, la ureche îi ajunse un zgomot de pași care se apropiau. Se bucură. Însemna că de aci încolo avea să aibă un tovarăș de drum cu care n-o să-i mai fie frică. Se hotărî chiar să-l aștepte, dar se răzgândi. „O să creadă omul că-s fricoasă“. Încetini numai pașii, uitându-se din când în când în urmă, pentru a-l zări.

Necunoscutul se apropia prin bezna de nepătruns fără să bănuiască prezența fetei. Picioarele ei desculțe stârneau prea puțin zgomot prin praful drumului.

Deodată luna ieși pentru o clipită dintr-un nor și Măriuca îl văzu. Era la vreo cinci, șase stânjeni în urma ei. Se grăbea foarte tare și semăna cu... cerșetorul!

Da, chiar el era. O și recunoscu pentru că, după surpriza de-a o găsi noaptea în acel loc, îi strigă tare:

— Fată, stai!

Măriuca vru să-l asculte, dar i se păru că strigătul era mai mult poruncitor decât prietenos și se sfii să se oprească în loc. O porni deci mai departe, mărind cât putu pasul, în așa fel încât să păstreze mereu aceiași distanță față de omul acesta.

— Stai când îți spun, fetițo, se supără cerșetorul care nu mai avea nimic din vocea tremurată și capul lipsit de putere, purtat prin satul ei.

Constatarea o sperie nespus pe Măriuca. În același timp își aduse aminte și de urcior. Cum de ajunsese urciorul în mâinile acestui om? Nu cumva știa și despre tabacheră? Altfel de ce-ar fi alergat noaptea spre conac, în loc să se odihnească pe la vreo casă din sat!

Îngrijorată, grăbi cât putu pasul, fără să-i răspundă.

Omul din spate făcu însă la fel.

Înfricoșată, Măriuca o luă deodată la fugă. Dar cerșetorul, cu pașii lui mari, scurta nespus distanța dintre ei. Poate chiar ar fi ajuns-o din urmă, dacă un nor, împins de adierea vântului, n-ar fi acoperit discul luminos al lunii.

Fata, a cărei siluetă dispăru o clipă din ochii urmăritorului, își dădu seama că numai norul îi fusese salvarea. Cum picioarele ei nu făceau prea mult zgomot, iar ai cerșetorului, care între timp se încălțase, bocăneau puternic, o coti brusc, la stânga, în pădure și se ascunse.

Cerșetorul nu-și dădu seama de manevra fetei. Fără să se oprească trecu mânios înainte, căutând-o chiar și cu mâinile întinse prin tufișuri.

Dar căută degeaba. Fugara parcă se topise. Pricepând că fusese păcălit, se întoarse și începu să o caute mai îndârjit. Renunță însă curând și fata îi auzi din nou tropăiturile spre conac.

Ar fi putut și ea să-și continue drumul, dar o teamă necunoscută până atunci puse stăpânire pe întreaga ei făptură. Dacă cerșetorul se prefăcuse numai că pleacă și când colo o așteaptă undeva, după vreun copac? Se hotărî să facă restul drumului până la comandament numai prin pădure. Știa în ce direcție se găsește conacul și, deși mai greu, ajungea sigur acolo.

Așteptă câtva timp, până se convinse că nimeni nu mai mișcă prin jur și cu precauție, o porni la drum.

Mersul prin pădure se dovedi mult mai greu decât își închipuise, iar din cauza întunericului nici nu se putea orienta cum trebuie. De teamă

să nu se rătăcească, hotărî să aștepte până se va ivi luna, apoi va ști ce trebuie să facă.

Stătu așa, așezată pe un ciot, destul timp, când deodată niște foșnete prinseră să se înfiripe prin frunzișul veșted din jur.

La început își zise că poate vreun iepure plecat din culcuș s-a rătăcit, dar fâșâitul se întețea și spaima o cuprinse iar cu totul. Dacă o fi vreun lup? Ascultă cu atenția încordată și socoti că s-a înșelat. Vietatea care se apropia mergea ca un om. Părea, după cum călca, șovăitor, că pândea ceva sau se ferea de cineva.

Speriată de-a binelea, Măriuca nu îndrăznea nici să mai răsufle. Omul se găsea de-acum la vreo douăzeci de pași de ea.

Emoțiile fetei ar fi fost poate mai mari și cine știe cât ar fi rezistat, dacă blânda lună, împăcată parcă cu norul care o acoperise o vreme, nu-și făcea din nou apariția. La lumina ei, Măriuca putu să vadă în crângul în care se oprise, zidurile albe ale conacului. În mijlocul luminișului nimeni altul decât cerșetorul.

Înțelese deodată că n-o mai urmărește pe ea și se ferește să fie văzut. Străbătând luminișul mai mult târându-se, cerșetorul s-a oprit lângă un copac scorburos, după care a dispărut grăbit.

În ascunzătoare, Măriuca îi urmărea intrigată toate manevrele. Oare ce avea de gând să facă?

După câteva minute, omul se ivi iar, dar ciudat, nu mai era cerșetorul, ci un soldat ca toți soldații, cu veston, moletiere și capelă. Cu pas sigur și fără să se ferească de cineva el începu să coboare spre comandament.

Din ce în ce mai intrigată, Măriuca îl urmări până îl pierdu din ochi, dincolo de buza dealului. Ieși atunci și ea din ascunzătoare și, înfruntând riscul de-a fi descoperită, se apropie de mal. Îl văzu din nou coborând povârnișul și se îndrepta către intrarea principală a conacului. După o scurtă oprire lângă sentinelă, căreia îi dădea desigur parola, intră nestingherit, deschizându-și singur poarta.

VI

Prin mintea Măriucăi zburau tot felul de gânduri: De ce îmbrăcase cerșetorul hainele de soldat, ascunse în scorbură? Pentru ce intrase după aceea prea sigur de el în comandament? Legă aceste întrebări de urciorul din mâinile cerșetorului și de încercarea acestuia de a o prinde cu orice preț în pădure și ajunse la concluzia că avea de-a face cu un om foarte periculos, poate chiar c-un spion.

Înseamnă că în tabacheră erau lucruri deosebite, iar prezența spionului la conac n-o cunoștea decât ea. Trebuia deci să-i prevină fără întârziere pe cei din comandament despre tot ce știa și mai ales să-l găsească pe soldatul bărbos care ducea cutia și nu bănuia nimic de ceea ce conținea ea. Gândindu-se mai bine, Măriuca începu să se teamă și de soldatul bărbos. De unde venise și ce misiune avea el? I se părea acum cam ciudată și graba cu care schimbase pâinea pe tabacheră. Și de ce dăduse cerșetorului pachetul de tutun din buzunar, când putea să-i dea o țigară, două din tabacheră, așa cum se obișnuia? Nu cumva cunoștea secretul tabacherei?

Lucrurile îi păreau tare încâlcite.

Se hotărî în cele din urmă să-l ocolească și pe acesta și să meargă direct la vreun ofițer. Să descurce el lucrurile cum trebuie!

Acum, că hotărâse ce trebuia făcut, Măriuca privi din nou către conac. Acesta se întindea impresionant la picioarele sale. O clădire mare străjuia mijlocul, iar într-o parte, spre vale, nenumărate acareturi în care se găseau depozitele de muniții și subzistență, abia distingându-se. Mai sus, aproape de pădure, se întindeau alte construcții, mult mai mici, probabil fostele locuințe ale administrației. Toate aceste clădiri erau împrejmuite de un zid înalt și prost întreținut, distrus de vreme.

La început se gândi să se prezinte la poarta principală și să ceară santinelei să o ducă la comandant. Își aduse aminte că santinelele nu stau de vorbă cu cei care nu cunosc parola, iar ea trebuia să comunice cât mai repede cele văzute și trăite.

Își făcu atunci alt plan. Va ocoli conacul, până în spatele clădirii celei mici, unde spera să fie pază mai puțină și acolo va sări zidul. Pe urmă, o vedea ea ce are de făcut.

Călcând cu precauție, pentru a nu atrage atenția cuiva, o porni la

drum. Hățișul pădurii îi dădu destul de furcă, dar ajunse la locul dorit. Găsi nesperat de repede o spărtură în zid prin care, după ce se asigură că nu o vede nimeni, pătrunse fără să stea prea mult pe gânduri.

Cum ajunse dincolo, o fâșie de lumină îi atrase atenția din spatele clădirii celei mici. O fereastră deschisă, a cărei perdea n-o acoperea complet, lăsa razele unei lămpi aprinsă să se strecoare afară.

Inima fetei săltă de bucurie. În camera luminată spera să găsească oamenii cărora să le spună tot ceea ce știe. Se apropie în grabă de fereastră și se opri fără să vrea. Dinăuntru răzbătură două glasuri, dintre care unul i se păru tare cunoscut.

— Nu, Marinescule, spunea o voce groasă: să te descurci cu tunurile pe care le ai; altele sunt mai greu de obținut acum.

— Dar bine, domnule căpitan, ripostă glasul de tenor al sublocotenentului care trecuse pe la Observatorul din bătătura Măriucăi, nemții au mult mai multe. Și în cazul că le-ar veni ideea să dezlănțuie ofensiva, așa cum se și pare, ce mă fac?

— Nu trebuie să-ți spun eu. Te descurci singur, cum ai mai făcut-o. Important este să ai observatori buni, care să-ți dirijeze tirul cum trebuie. Și dacă tragi la țintă, e ca și cum ai avea de zece ori mai multe tunuri. Așa-i, ori nu-i așa?

— Așa e, domnule căpitan, dar ziceam...

— Nu mai zice nimic. Mai bine spune-mi unde ai observatorii. Sectorul este foarte important și comandamentul vrea să știe amplasarea lui.

— În satul din apropiere, răspunse Marinescu; într-un nuc foarte rămuros.

— În care casă? Punctează-mi locul pe planul director.

Urmă o tăcere în care, după fâșâitul unei hârtii, Măriuca înțelese că ofițerii desfac o hartă și determină pe ea poziția Observatorului. Inima îi ticăia grăbită. Era vorba tocmai despre casa în care locuia și despre cei doi ostași care-și instalaseră telefonul sub nucul din bătătură. Discuția din camera luminată devenise foarte interesantă și căuta să nu scape niciun cuvânt din cele spuse.

— De la Observator se poate vedea întreaga vale și poziția nemților, continuă sublocotenentul Marinescu. Și de vor ieși din tranșee, îi toc cu artileria ca pe tocător. Regiunea este pichetată și reperată ca la carte.

— Dar oamenii, observatorii, cum sunt?

— Am doi gradați de nădejde, domnule căpitan. Cei mai buni din

tot divizionul. Îmi comunică poziția țintelor și efectele loviturilor cu cea mai mare precizie.

Măriuca era de-a dreptul fericită. Laudele care se aduceau lui bădița Vasile și lui bădița Agapie o umplură de bucurie. Ținea tare mult la ei, pentru că o ocrotiseră, purtându-se totdeauna părintește cu ea.

În acel moment, însă, intui că în spatele ei se află cineva. Întoarse brusc capul, dar nu mai avu timp să vadă decât o umbră mare care se și repezise asupra ei cu pumnul ridicat. Capul îi fu zguduit de o lovitură puternică și, cu un țipăt, se prăbuși la pământ.

Deși slab, strigătul Măriucăi fu auzit de ofițeri. Se opriră surprinși, privindu-se o clipă în ochi. Apoi, ca la o comandă, puseră mâna pe arme și se apropiară de fereastră.

— Un copil, o fetiță, strigă sublocotenentul văzând-o primul pe Măriuca. Pare leșinată!

— Repede, să vedem ce i s-a întâmplat, adăugă căpitanul.

Grăbiți, săriră pe rând pervazul, care nu era prea înalt și se aplecară asupra Măriucăi.

— Trăiește, exclamă bucuros căpitanul. S-o ducem înăuntru!

Sublocotenentul o luă în brațe, în timp ce căpitanul, aprinzând o brichetă, îi lumină calea. Ocoliră clădirea și, prin ușa din față, ajunseră în cameră.

Cu multă grijă, o așezară pe un pat de campanie ce se afla lângă perete și începură să-i ude fața cu apă și s-o frecționeze la tâmple.

După un timp, Măriuca își reveni și cu un oftat, deschise ochii.

— Ce ți s-a întâmplat, fetițo? o întrebă căpitanul.

— M-a lovit, suspină copila, aproape plângând.

— Lovit? se miră ofițerul. Cine?

— Spionul.

— Ce spion, fată, vorbește lămurit.

— Care s-a luat după mine în pădure.

— În pădure? Nu înțeleg. Tu înțelegi ceva, Marinescule?

— Nu, dar trebuie să fie adevărat. De mult am cerut să se pună și în partea asta a conacului santinele.

— Nu-s oameni, luptă în tranșee! Să vedem însă ce-i pe-afară. Sări tu pe fereastră și ocolește clădirea prin spate, Marinescule, iar eu o iau pe ușa de la intrare. Dacă vezi ceva suspect, trage. Ne întâlnim în față și continuăm cercetările.

Din colțul unde era întinsă, pe patul de campanie, Măriuca văzu cum, executând prompt ordinul, sublocotenentul escaladează iar fereastra,

a cărei perdea rămăsese dată la o parte și dispare în întuneric. Căpitanul, ocolind masa, se îndreptă către ieșire.

Dar n-apucă să părăsească încăperea, că un pas greu, soldățesc, se auzi venind pe coridor.

Bănuitor, căpitanul se opri la pândă. Și când pașii ajunseră la ușă, o deschise brusc, întinzând pistolul.

— Sus mâinile! strigă el poruncitor.

— Să... trăiți, domnule căpitan, se auzi de dincolo o voce sfârșită, bâlbâindu-se.

Măriucăi i se păru cunoscută vocea, dar nu-și dădu seama a cui era, iar de văzut nu putea să-l vadă pe omul din coridor, ofițerul găsindu-se chiar în fața lui.

— Ei, bată-te să te bată, zise căpitanul. Tu erai, Botezatule? Cât pe-aci să te iau drept spion. Ce cauți la ora asta la comandament, când te știam pe linia întâi?

— O comunicare urgentă de la don′ căpitan al nostru, răspunse cel întrebat. Se mișcă ceva pe la inamic. Să v-o dau numai!

— Nu, așteaptă-mă aici, în cameră. Mă întorc mai târziu.

— Să trăiți, salută din nou ostașul, dându-se la o parte din drumul căpitanului, care ieși grăbit.

Văzându-l, ochii Măriucăi se umplură de spaimă. Era ostașul bărbos care cumpărase tabachera cu documente pe o pâine! N-o fi lovit-o chiar el? Dacă stătea să se gândească, era posibil. Afară nu văzuse decât o umbră care putea foarte bine să fie și a lui, că prea se potrivea sosirea lui cu pățania ei. Iar întâmplarea cu tabachera îl acuza de-a binelea.

Intrând, soldatul n-o observă pe fată. Socotindu-se singur, își scoase capela și o aruncă cât colo pe masă, își umplu un pahar cu o băutură ce părea, după sticla din care turna, vin, și o dădu însetat peste cap. Se așeză apoi comod pe un scaun, cu spatele către fereastră, drept în fața planului director.

Măriuca intră în panică. Sigur avea de-a face cu spionul! Altfel, de ce s-ar fi așezat tocmai în fața hărții? Dacă o descoperă aici, o omoară cu siguranță acum. Trebuia să se ascundă!

Privind în jur, îi veni deodată o idee. Perdeaua! Cum stătea adunată în marginea pervazului și puțin umflată, putea foarte bine să o ascundă și pe ea.

Se ridică deci fără zgomot și se strecură într-acolo. Ajungând lângă perdea, întinse mâna și o apucă de un colț după care, cu ochii țintă la soldat, intră de-a-ndăratelea în adăpost.

Dar în acel moment, o mână puternică i se lipi de gură, astupându-i-o, iar alta, în care sclipi lama unui cuțit, îi înconjură trupul și o strivi aproape de pieptul unui necunoscut.

Paralizată de spaimă, Măriuca nu reuși să opună vreo rezistență sau să scoată un cuvânt. Bănuia doar că e cerșetorul. De el se temuse cel mai tare tot drumul. Înțelese că numai el o lovise și afară lângă fereastră. Cu ce scop venise oare până aici? Și de ce se ascunsese acum când ofițerii erau plecați? Nu cumva tot despre tabacheră era vorba? De unde știa el că soldatul bărbos, care deținea acel obiect, va veni chiar în camera ofițerilor? Ce vrea acest om?

Gândul îi fu întrerupt de un scârțâit. Soldatul bărbos, plictisit să aștepte pironit pe scaun, se ridicase și cu pași obosiți începu să se plimbe prin cameră. Odată trecu atât de aproape de perdea, încât, dacă ar fi întins mâna, l-ar fi atins. Nu avu însă curajul s-o facă.

Plimbarea ostașului bărbos nu dură mult. Ajungând din nou lângă fereastră, se opri și rezemându-se de pervaz scoase din buzunar tabachera, voind să-și aprindă o țigară.

Ceea ce urmă fu ca un vis îngrozitor. Omul din spatele perdelei o împinse brusc cu piciorul și își repezi brațul cu cuțitul drept în coastele soldatului bărbos, înfigându-l până în plăsele.

Cu un icnet scurt, acesta se prăbuși la pământ, unde rămase nemișcat. Lumina galbenă a lămpii se reflecta ciudat în ochii lui stinși, care parcă voiau, într-un ultim efort, să-l întrebe pe criminal pentru ce-l omorâse.

Groaza cuprinse sufletul Măriucăi. Simțea că și ei îi vine rândul imediat. Bestia n-o slăbea nici acum din strânsoare. Tot corpul îi tremura, gata să leșine, din cauza lipsei de aer.

Deodată, spionul îi lăsă pentru o clipă gura liberă, cât să-și poată trage odată sufletul, dar numaidecât se simți înșfăcată. De astă dată îi prinse gâtul pe la spate, cu o mână mare, împreunându-și degetele pe omușorul ei.

— Să nu strigi, că bag cuțitul și în tine, o amenință el șuierat, apoi aplecându-se culese de pe jos tabachera pe care soldatul bărbos o scăpase din mână. Agitat, începu să cotrobăiască prin buzunarele victimei, după alte lucruri.

„Ce-o mai fi vrând de la el?“ se întrebă îngrozită Măriuca. Își aduse însă aminte că soldatul venise și cu o comunicare urgentă, pe care spionul voia să i-o smulgă.

— Unde o fi pus-o, blestematul? scrâșni el printre dinți.

Enervarea spionului îi dădu de înțeles fetei că se grăbea.

Imediat se simți împinsă în fața hărții de pe masă, unde ochii ei văzură o mulțime de linii neînțelese, rotogoale, steluțe și tot felul de alte semne. Spre mijlocul hărții, două liniuțe scurte ce se încrucișau, trase cu creionul roșu ce se găsea alături, îi amintiră că trebuie să fie Observatorul din bătătura ei. Totul fusese însemnat de sublocotenent, la cererea căpitanului.

— Ei, acum am treabă cu tine, și o întoarse astfel încât se pomeni deodată căzând pe scaun.

Înaintea Măriucăi se afla un om cu totul necunoscut. Să fie oare cerșetorul? se întrebă ea îngrozită.

Toate bănuielile trecură prin mintea ei într-o fracțiune de secundă, căci imediat glasul spionului șuieră:

— Să-mi spui cu cine erai în legătură!

— Cu nimeni, scânci Măriuca.

— Bagă de seamă, n-am timp și nu-mi arde de glumă. Dacă nu-mi spui imediat, te ucid pe loc.

Zicând acestea, ridică amenințător cuțitul, cu care luase și viața soldatului bărbos.

Măriuca n-avea ce să-i spună și chiar de-ar fi avut, nu i-ar fi spus. Nu voia însă nici să moară. Se gândi o clipă cum să scape și observând că spionul se temea să folosească pistolul, din pricina zgomotului, îi șopti prefăcut, aproape plângând:

— Spun, spun, dar nu pot să vorbesc. Am gura uscată. Dați-mi puțină apă!

Nebănuind nimic, spionul puse cuțitul pe masă, luă paharul din care băuse și soldatul bărbos și vru să i-l umple.

Cu un gest fulgerător, Măriuca lovi atunci mânerul cuțitului, care nimeri cu zgomot undeva sub patul de campanie și o luă la fugă spre fereastră. Dar n-avu norocul să ajungă înaintea spionului dincolo de pervaz, în întuneric.

Văzând-o, acesta lepădă sticla și paharul și se repezi în spatele ei, prinzând-o.

— Ajutor! strigă din toate puterile Măriuca, în golul ferestrei.

Mâinile spionului o apucaseră însă zdravăn de grumaz.

— Ai crezut că-mi scapi, pui de năpârcă, mârâi el și, sub strânsoarea degetelor lui de oțel, fata își pierdu cunoștința.

Un foc de pistol, venit din întunericul de-afară, puse capăt îndrăznelii ucigașului. Glonțul i se înfipse în umărul stâng și cu un

geamăt dădu drumul fetei, care se prăbuși pe pardoseală.

Cu febrilitatea pe care spaima morții o dă oricui, spionul căuta acum un mijloc de a se face nevăzut: rămăsese prea mult în încăperea luminată, riscând să fie văzut, prin spatele casei, de oricine. Ceea ce obținuse, însă, meritase tot riscul: luase tabachera cu documente, culesese de pe planul director informații deosebit de prețioase și era pe punctul de-a prinde firul unei rețele de spionaj. Dar să i se înfunde acum nu accepta. „Nu, cu orice preț, nu, asta nu!...“

Deodată fața i se destinse, găsind un mijloc de a se salva.

Cu o agilitate de care greu l-ai fi crezut în stare, se azvârli spre unul din pereți unde, într-un cui, era agățată lampa. O trase dintr-o smucitură și o trânti de pământ.

Întunericul cuprinse încăperea. Sub oblăduirea lui, spionul ajunse din câțiva pași la ușă, o deschise și, din coridor, o luă la fugă nebunește.

N-ar fi ajuns prea departe, fiindcă omul care îl rănise, pricepându-i planul, trecu dintr-un salt pervazul și porni pe urmele lui. Și l-ar fi ajuns sigur dacă un lucru neașteptat nu l-ar fi reținut în loc. Lampa sfărâmată nu se stinsese, ci într-o clipă, cu un sfârâit sinistru, gazul risipit aprinsese lucrurile din jur.

După o clipă de ezitare, salvatorul Măriucăi se opri și cu o mișcare îndrăzneață, bruscă intrarea și se întoarse în încăperea aprinsă. Căutând ceva cu care să înăbușe focul, lua de pe masă capela soldatului bărbos și sări apoi tot prin fereastră, în curte, așezând copila cât mai departe de casa cuprinsă de flăcări. Fără să mai aștepte sosirea vreunui ajutor, porni în goană în direcția în care bănuia că o luase spionul.

Zgomotul împușcăturii, dar mai ales focul stârnit în noapte, ridicase întreg comandamentul în picioare. Din toate părțile alergau soldați și ofițeri, fiecare cu câte o armă, căldare sau lopată în mână. Printre ei își făcură apariția și cei doi ofițeri care o lăsaseră pe Măriuca în patul de campanie, iar pe soldatul bărbos la masă.

Descoperind-o pe Măriuca, așezată pe iarbă și înconjurată de atâția ostași, merseră și ei acolo. Fata, care între timp își revenise, le povesti ceea ce mai știa. Nu putu să le explice, cum de scăpase și cine aprinsese clădirea. Se trezise din leșin, întinsă pe iarbă, cu o capelă de soldat alături.

Căpitanul recunoscu capela lui Botezatu și o ridică de jos. Îl avusese mult timp agent de legătură și-i știa obiceiul de a-și băga plicurile în căptușeala șepcilor. În adevăr și de data aceasta ostașul făcuse la fel. Sub apărătoarea de mușama, distinse dunga albă a unei hârtii. Căpitanul o

scoase și, la lumina flăcărilor care se ridicau pălălaie din clădire, citi mesajul emis de comandantul detașamentului de la posturile înaintate:

„Zambila către Liliac“

„Inamicul primi întărituri – oameni și materiale. Ofensivă iminentă, sectorul nostru, probabil mâine în zori. Rugăm sprijin artilerie!“

5.VIII.1917

Căpitan Măgură

„Prin urmare, își spuse ofițerul pe gânduri, de asta și-a-nceput spionul activitatea cu atâta furie. Ofensiva germană! O așteptam de mult, dar nu bănuiam unde și când va porni!“

Ce misiune avea însă spionul? Pentru ce își îndreptase atenția tocmai asupra casei izolate în care el și sublocotenentul Marinescu, amândoi tunari, își aveau cazarea?

Nu cumva îl interesau tragerile artileriei?

Spionul trebuia prins. Dar unde să-l caute acum?

Deodată își aminti că fata le spusese unde își lăsase cerșetorul hainele cu care se travestise: într-o scorbură din pădure.

„Cu siguranță că se va reîntoarce la ele!“ socoti el și se adresă fetiței încrezător:

— Fetițo, ai putea să ne arăți, mie și domnului sublocotenent, unde s-a schimbat spionul de haine?

— Da, răspunse Măriuca, gata să-i călăuzească.

Deși încă slăbită de emoțiile prin care trecuse, porni însoțită de cei doi ofițeri, spre panta dealului. Mergea cu mai multă siguranță și curaj pentru că între timp norii se risipiseră și luna își arăta darnică fața, iar însoțitorii ei erau siguri de izbândă.

— Aici, arătă ea oprindu-se în dreptul unui arbore bătrân, după care dispăruse atunci cerșetorul.

Ofițerii căutară în scorbură. Hainele se găseau, într-adevăr, ascunse acolo.

— Asta înseamnă că spionul n-a trecut încă pe aici, șopti sublocotenentul, privind bănuitor în jur.

— Nu, dar cred că nu mai întârzie mult, fu de părere căpitanul. Să ne ascundem până atunci!

Câteșitrei traversară luminișul și se băgară printre buruienile de

unde privise mai înainte și Măriuca. De acolo vedeau fără să fie văzuți tot ce se petrecea în poiană.

Nu avură mult de așteptat. Curând prinseră să se audă pașii grăbiți ai omului pe care îl așteptau. Era îmbrăcat în haine militare și se ținea cu o mână de umărul stâng.

— El e, șopti Măriuca.

— E rănit, remarcă, văzându-l, căpitanul. Să-l lăsăm să se apropie cât trebuie de haine, și-apoi să sărim.

Cum trecu de buza dealului și ajunse în luminiș, spionul grăbi pasul. Se îndreptă exact spre copacul cu haine, dar când ajunse în dreptul acestuia nici măcar nu privi într-acolo. Alergând, trecu mai departe, voind să dispară în umbra pădurii.

— Stai, că trag! strigă cu glas de tunet căpitanul, ridicându-se în picioare și slobozind un glonte de avertisment.

Răspunsul fu însă altul: o împușcătură. Spionul era hotărât cu orice preț să se apere. Cu arma în mână, adăpostit după trunchii seculari, era greu de prins.

— Fetițo, ordonă căpitanul, rămâi pe loc. Banditul e periculos și trebuie să-l prindem.

Urmă o adevărată vânătoare prin hățișul pădurii. Ofițerii trăgeau de zor, oriunde presupuneau că poate fi ascuns și nu de multe ori fură gata să-l nimerească. Dar întunericul era de partea lui. Măriuca înțelese aceasta după zgomotele răzlețe care se îndepărtau, pierzându-se prin văile bătrânei păduri.

Ecoul împușcăturilor nu dispăruse încă cu totul, când urechea atentă a Măriucăi prinse un nou zgomot de pași urcând dinspre conac. „Cine să fie oare?“ își spuse ea mirată. Spionul nu putea reveni în niciun caz din acea direcție, iar alți soldați fuseseră opriți de căpitan să-i urmeze, pentru a nu-l speria.

Ascunzându-se cât putu mai adânc printre ierburi își încordă privirea și văzu cu mirare cum în luminiș își face apariția alt militar. Lumina slabă de data aceasta a lunii o împiedică să-i distingă figura, dar îl văzu cum se îndreptă către capacul bătrân. Se opri lângă el și, băgându-și mâna în deschizătura scorburii, scoase de-acolo hainele zdrențuite de cerșetor.

Măriuca înmărmuri. Crezuse că cerșetorul era omul urmărit de ofițeri prin pădure. Acum un altul apăruse și îmbrăca hainele din scorbură. Deci se înșelase! Adevăratul cerșetor trebuia să fie acesta. Atunci, cine era celălalt?

Omul se schimbase și arăta acum așa cum îl văzuse ultima oară în bătătura casei. De teamă, se făcu una cu pământul. Avu însă noroc și de astă dată. Misteriosul personaj, după ce își ascunse uniforma militară în scorbură, porni nu spre ea, ci spre inima pădurii, unde încă se mai auzeau din când în când focurile de pistol ale ofițerilor.

VII

Așteptarea Măriucăi fu îndelungă. Se apropiau zorile, tremura de frig și nimeni nu venea să-i spună ce trebuie să facă. Desigur, ofițerii, ocupați cu urmărirea spionului, o uitaseră. Într-un târziu, luându-și inima în dinți, părăsi ascunzătoarea și porni către sat.

Fără niciun alt necaz, când se crăpa de ziuă ajunse acasă. Ferestrele erau luminate, semn că bătrâna veghease toată noaptea în așteptarea ei. Ce rău îi părea că, fără să vrea, îi tulburase odihna unei nopți întregi.

Intră în curte cu gândul să-i mărturisească tot și să-i povestească în amănunt prin câte trecuse. Mai bine s-o pedepsească, dacă va crede de cuviință, decât să păstreze în inimă piatra grea a minciunii.

Ajunsese la pragul prispei, când deodată un obuz de artilerie se sparse pe neașteptate, cu o bubuitură îngrozitoare, la numai câțiva metri depărtare, zguduind casa din temelii.

— Doamne, scapă-ne, ai milă de noi! auzi ea țipătul înspăimântat al bătrânei, care fugea să se ascundă după cuptor. Totdeauna i se părea că acolo e mai adăpostită, deși zidurile din chirpici nu puteau opune nicio piedică schijelor de oțel.

La rândul ei, Măriuca se aruncă la pământ. Învățase de la soldați că acesta e cel mai bun mijloc de a te feri de obuze. În același timp, din tranșeul de sub nuc se auzi vocea caporalului:

— Scoală, Agapie, că au plecat purceii la jir!

Gluma ostașului fu întreruptă de altă explozie. Și-apoi alta și alta prinseră să macine pământul, când mai aproape, când mai departe, din vale, de la pârâiaș, până sus, pe creasta dealului. Era o adevărată ploaie de obuze, care umplea văzduhul de flăcări și bubuituri.

— Să știi, Vasile, nu-i glumă de loc, răspunse sergentul. De mult n-am mai văzut așa bombardament. Te pomenești că încep nemții ofensiva.

— Se poate, dar de ce nu ne-o fi anunțat de la divizion?

— Știu eu? Să întreb.

Agapie ridică receptorul. Imediat însă spuse plin de mirare:

— Tii, tocmai acum s-a întrerupt și linia telefonică.

— Nu te teme, o repară curând cei de la baterii. O fi căzut vreun

proiectil pe ea.

Prăpădul dură mai bine de un ceas, după care încetă tot așa de brusc cum începuse. Amândoi ostașii se ridicară din adăpost, pentru a observa distrugerile făcute de obuze, dar imediat Agapie se opri, ducându-și mâna la ureche.

— Tu auzi ceva, mă Vasile?

— Da, uite, se și vede. În vale au ieșit din pădure o droaie de nemți. Se îndreaptă către liniile noastre înaintate.

Într-adevăr, de-acolo ajunseră deslușit la urechile lor nenumărate pocnituri de armă și țăcănit de mitraliere care, pe lângă comanda asurzitoare de mai înainte păreau slabe și neînsemnate. Dar observatorii le cunoșteau semnificația.

În același moment sună și telefonul. Agapie alergă la el și ridică grăbit receptorul.

— Ei, mă auziți, băieți? izbucni din aparat vocea de tenor a sublocotenentului Marinescu.

— Să trăiți, vă auzim, răspunse prompt Agapie. Până acum a fost întrerupt.

— Da, se pare că un spion a tăiat firul. Fiți cu ochii în patru. Individul se găsește încă în pădure. Dar ia spune, la voi ce se vede?

— Tocmai voiam să vă raportăm. Nemții au ieșit la atac.

— Ofensiva, băieți. Pregătirea!

— Să trăiți, am înțeles!

Și imediat cei doi ostași se instalară în dispozitivul de observație. Vasile se urcă în nuc, unde avea construită de mai înainte o mică platformă din scânduri, iar Agapie cobori în tranșeu.

— Inamicul a ieșit la atac pe toată linia frontului: pătratele Costea patru, Barbu patru, Barbu cinci, strigă Vasile din copac. Au trecut de posturile noastre înaintate și se apropie de sat.

— Inamicul a ieșit la atac pe toată linia frontului: pătratele Costea patru, Barbu patru, Barbu cinci, repetă Agapie în telefon. Au trecut de posturile noastre înaintate și se apropie de sat.

— Bine, băieți, se auzi vocea sublocotenentului. Fiți însă atenți: tragem patru lovituri pentru reper. Comunicați unde au căzut.

Imediat, de dincolo de creasta dealului se auziră patru bubuituri înfundate, după care, la câtva timp, patru explozii asurzitoare detunară în rândurile nemților, producând gol și panică în jur.

— Lovit inamicul în plin, raportă Vasile cu bucurie în glas.

Dar astea fură ultimele lui cuvinte. Un foc de pistol, acoperit de

zgomotul obuzelor explodate, tras chiar din marginea gardului care înconjura bătătura, îi curmă firul vieții. Corpul său, rămas o clipă încremenit deasupra platformei, se prăbuși cu zgomot, din creangă în creangă, până se izbi de pământ, unde rămase nemișcat.

Agapie, descumpănit de întâmplare, uită să transmită observația, și, speriat, strigă la telefon:

— Vasile a fost lovit, domnule sublocotenent. Ce fac?

— Ridică-te din adăpost și observă inamicul în locul lui. Vii apoi și-mi transmiți tot. Cu niciun chip să nu întrerupi legătura!

Agapie se ridică. În același moment însă, un glonte îi trecu pe la ureche.

— Bădiță Agapie, spionul trage de la gard, îl preveni cât putu de tare Măriuca.

Dar era prea târziu. Al treilea glonte slobozit de spionul de la conac, îl lovi în piept și pe Agapie, rănindu-l grav.

Deși aproape se prăbuși, Agapie reuși totuși să apuce arma din marginea adăpostului său și să se rostogolească înapoia nucului.

Sângele îi gâlgâia fără oprire din rană și simțea cum îl părăsesc puterile. Și câtă nevoie era acum de el!

Cu ochii încețoșați se uită disperat în jur: Vasile era mort, bătrâna nu se vedea nicăieri – poate nici ea nu mai trăia, căci un proiectil ciuruise casa cu schije – și deodată privirile i se opriră pe Măriuca. La ea nu se gândise că-l poate ajuta. Era prea mică. Acum însă n-avea încotro. Trebuia să încerce. Strigă cum putu la ea, cu glasul aproape stins:

— Măriucă... poți... vino să mă pansezi...

— Sigur, bădiță, sări fata, încercând să se apropie de el.

— Nu, vin eu... aici e pericol, stai...

Pentru a se putea apropia, scoase cu mari eforturi pușca pe lângă trunchiul nucului și trase un foc. Glonțul șuieră pe lângă spionul care se trânti la pământ.

Între timp, Agapie se rostogoli cum putu către Măriuca. Ajuns lângă pridvor se opri horcăind.

— Mor, Măriucă... nu mai pot, mai șopti el fetei care sărise imediat lângă el să-l ajute.

— Curaj, bădiță, uite acum te leg.

— Nu... Mai bine ia pușca mea. Apără Observatorul.

— Nu știu să trag, bădiță.

— Nu-i mare lucru... arma e încărcată. Ochești... pe la înălțător... și cătare... apeși... trăgaciul...

Aci suflul morții puse capăt puterilor ostașului, al cărui cap se prăbuși lipsit de viață lângă pridvor.

Măriuca își dădu seama că rămăsese singură. Era însă hotărâtă să îndeplinească ultima rugăminte a ostașului și să țină piept cu orice preț dușmanului. Nu pricepuse ce erau înălțătorul și cătarea, dar trăgaciul îl văzu repede. Era un fel de cârlig de fier, pe care tocmai bine se putea pune degetul.

Se opinti cu amândouă mâinile să ridice arma grea și după mai multe eforturi reuși s-o țină cum trebuie. În privința ochitului văzuse de multe ori cum soldații îndreptau țeava puștii către țintă. Așa că va face la fel...

Un zgomot repezit de pași îi atrase atenția în acel moment prin bătătură. Îl văzu pe spion alergând către Agapie, cu pistolul întins, vroind parcă să se asigure cu un ultim glonte de victoria asupra Observatorului.

Înțelegând pericolul, fata se trânti repede la pământ și rezemând pușca de trupul lui Agapie, îi îndreptă țeava către spion. Într-o clipită își dădu seama ce înseamnă înălțătorul și cătarea: le potrivi la iuțeală unul în dreptul celuilalt și amândouă drept spre pieptul banditului care se apropia grăbit.

O scurtă apăsare pe trăgaci și o bubuitură năprasnică o răsturnă cât colo, în spatele bădiței Agapie. Nu mai văzu nimic în fața ochilor și simți o durere grozavă în umărul drept. Avu impresia că arma explodase în mâna ei și că spionul îi scăpase, pentru că nu-l mai văzu ajungând până la ea.

Un nou zgomot îi atrase din nou atenția spre bătătură. Ridicându-se nu-i venea să-și creadă ochilor. Spionul căzut la pământ încerca să se ridice, scormonind țărâna cu mâinile. Reuși într-un rând, spre spaima Măriucăi, să-și salte capul, cu privirea răvășită, dar, după un ultim efort, se prăbuși, rămânând înțepenit acolo.

Târziu, se trezi Măriuca din uluială. Își dădu seama că ea îl împușcase. Arma nu explodase, era întreagă, iar glontele pornit din ea își atinsese cum nici nu bănuise ținta.

Nu avu, însă, timp să-și continue gândurile. Un țârâit continuu, ca de clopoțel, îi izbea urechile. Sub nuc, telefonul lui bădița Agapie suna de zor și nu era nimeni să răspundă.

Se ridică în picioare și alergând la aparat, apucă receptorul. Nu știu cu care parte să-l pună la ureche, dar o voce subțirică, ca de bondar, venind dintr-unul din discurile negre ale receptorului, o lămuri. Lipindu-l de ureche, auzi glasul cunoscut al sublocotenentului Marinescu, care

striga neliniștit:

— Alo, Agapie, Agapie, băiatule, mă auzi?

— Nu mai e bădița Agapie, se trezi Măriuca vorbind, după care, speriată de propriul ei curaj, se opri.

— Alo, cine este la aparat, vorbește, alo, vorbește!

— Măriuca, răspunse sfioasă fata, luându-și din nou inima în dinți.

— Care Măriucă? întrebă telefonul.

— Fata care a fost aseară la dumneavoastră!

— Tu ești, Măriucă, spune-mi repede ce se petrece acolo?

— Bădița Vasile a fost omorât în nuc, iar bădița Agapie lângă pridvor. I-a împușcat spionul.

— Și spionul unde e? Să nu te împuște și pe tine!

— Nu, că l-am împușcat eu!

— Tu! strigă năucit ofițerul. Ascultă, Măriucă, te-ai dovedit o fată curajoasă. Vrei să rămâi la telefon și să-mi spui ce fac nemții acum? E foarte important pentru noi!

— Da, vă spun: vin din vale, dinspre lăstăriș. Sunt mulți și se îndreaptă către via lui Rujinschi.

— Bravo, Măriucă, ești un adevărat observator. Spune acum unde cad obuzele pe care le trimitem noi de-aici.

După câteva secunde fata auzi niște bubuituri înfundate dincolo de deal, apoi mai multe obuze trecură pe deasupra capului ei, șuierând ascuțit și spărgându-se cu mare zgomot în rândurile nemților.

— Lovit inamicul în plin, strigă bucuroasă Măriuca, la fel ca bădița Vasile mai înainte.

— Minunat, Măriucă. Ești cea mai deșteaptă fată din câte am cunoscut, o lăudă ofițerul. Când o să ne vedem o să spun la toți cum ne-ai ajutat. Acum însă rămâi la telefon până ți-oi spune eu.

— Rămân, promise Măriuca, și vă spun tot.

— Așa să faci. Și vezi dacă obuzele noastre cad unde trebuie.

Huruitul năprasnic care urmă fu semnalul că artileria română intrase din nou pe făgașul cel bun. Zeci și sute de obuze, aruncate de gurile tunurilor ei, cădeau cu precizie asupra trupelor nemțești pornite la atac, făcând goluri largi în rândurile ei. Iar unde mai rămânea inamic în picioare, ochii ageri ai Măriucăi îl vedeau și-l semnalau tunarilor, care îl făcea una cu pământul.

În scurt timp, toată porțiunea dealului dintre sat și firul văii fu curățită de nemții care, fie că fugeau către pozițiile lor rămase în urmă, fie

că se ascundeau înfricoșați prin găurile adânci, lăsate de obuze.

Tirul artileriei fusese totuși întârziat. O parte din soldații inamici reușiseră să intre în sat unde Măriuca, de la locul în care se găsea, nu-i mai putea vedea. Comunică acest lucru sublocotenentului, iar acesta o rugă din nou:

— Poți tu, Măriucă, să te urci în nuc și să încerci să privești de acolo? Pe urmă vii și-mi spui ce-ai văzut.

— Da, mă urc, că e ușor, răspunse fata.

Ridicându-se cu îndemânare din creangă în creangă, ajunse sus în copac. Ochii ei mirați aproape nu mai recunoscură locurile dintre sat și lăstăriș. Pe ele se desenau numai urme negre de explozii, printre care nenumărate uniforme verzui împrăștiate în dezordine, arătau prăpădul făcut în rândurile dușmanilor.

Nu era însă timp de pierdut. Observă locul unde mai existau încă dușmani, și coborî într-un suflet să comunice:

— Nemții care au mai rămas sunt acum în via lui Rujinschi și înaintează. Vin și dinspre casa lui Rușcă. Toți au intrat în sat și se apropie în fugă de Observator.

— Bine, Măriucă, urcă acum din nou și vezi dacă îi nimerim.

Măriuca lăsă telefonul și urcă iar. Obuzele treceau pe deasupra ei și bubuitul lor se apropia din ce în ce. Ajunsă sus, pe platforma din vârful nucului, văzu cum obuzele, odată cu butucii viii, aruncau în aer și zeci de trupuri dușmane.

După ce urmări prăpădul din vie porni iar în jos pe nuc pentru a aduce la cunoștință sublocotenentului și distrugerea acestui grup. Dar în timp ce cobora, zări un neamț în grădina unui vecin. Cu pușca în mână alerga, făcând salturi nebunești de la un copac la altul.

Când dădu cu ochii de fată se opri, duse grăbit arma la ochi și cu o trosnitură, o descarcă. Măriuca văzu mai întâi sclipirea focului din gura țevii și, aproape în același timp, o arsură vie îi cuprinse pieptul.

Mirată, dădu să întindă mâna după o ramură de nuc pentru a se sprijini la coborâre, dar mâna n-o mai ascultă. Pierzându-și echilibrul, se prăbuși din înaltul nucului, trăgând și câteva ramuri tinere după ea. Căzu pe pământul jilav, chiar lângă telefon.

I se părea ciudat că nu simțise nicio durere. Doar arsura îi cuprinsese acum tot trupul, iar o oboseală grozavă nu-i îngăduia să-și miște capul. Întinse cu greu mâna către telefonul pe care abia îl ridică și cu o sforțare disperată, strigă cât putu în aparat:

— Inamicul a fost lovit în plin!

După care, sfârșită, căzu cu receptorul strâns în mână. Se simțea fericită: Observatorul își făcuse datoria.

Ca prin vis auzi o nouă împușcătură. Gândi că neamțul care o lovise la început poate mai trăsese o dată în ea. Dar de ce nu simțise și arsura acestuia? Nu cumva simțurile o părăsiseră?

Auzi atunci niște pași grăbiți care se apropiau de ea și simți cum cineva o ridică cu fața în sus.

La început zări ceva ca prin ceață. Când privirile i se limpeziră, deosebi aplecat deasupra ei pe cerșetorul care o urmărise în pădure, și gândind că are vedenii închise ochii, pregătindu-se de moarte.

— Curaj, Măriucă, auzi ea atunci îndemnul neașteptat al acestuia. Am să te pansez și o să te faci bine.

Nu, nu aiura, glasul era adevărat. De mirare deschise iar ochii. Îl socotise un spion și se aștepta să fie împușcată. Când colo omul voia s-o salveze. Atunci de ce strigase după ea în pădure?!

— Cine sunteți? articulă ea abia întrebarea.

— Prietenul tău, Măriucă, răspunse cerșetorul, scoțând un pansament de sub zdrențe, pe care începu în mare grabă să i-l înfășoare în jurul pieptului. Spre a-i abate apoi atenția de la durere, omul adăugă: Îmi pare rău că de data asta am sosit prea târziu.

— De data asta? se miră fata, prinzându-se în vorbă, deși sfârșeala o cuprinsese cu totul.

— Sigur, continuă, încurajat, cerșetorul. Prima dată am fost la izvor. Ți-am acoperit retragerea, țintind în nemții care voiau să te împuște pe loc.

— Dumneavoastră erați?

— Da, Măriucă. Pe urmă în pădure am vrut să te opresc să mergi la conac, unde se dusese un spion, îmbrăcat în haine de sergent. Am vorbit prea aspru cu tine și te-ai ascuns în pădure...

— Oh, oftă Măriuca, sfârșită de durere, dar și de surpriza destăinuirii.

— Apoi, la conac, l-am rănit pe spionul care te ținea după perdea și te-am smuls din casa în flăcări...

— Vă mulțumesc, abia șopti Măriuca, deschizând greu pentru încă o clipă ochii și încercă să zâmbească. Nu mai reuși însă. Capul îi căzu moale pe brațul cerșetorului și cu un oftat adânc, flacăra vieții i se stinse.

Dându-și seama că fetița de-acum e moartă, cerșetorul se opri din pansat. Două lacrimi fierbinți, până atunci reținute, i se prelinseră din

colțul ochilor și spuse, parcă vrând să fie ascultat de Măriuca până la capăt:

— Pe mizerabilul care te-a ucis l-am doborât cu propriul meu revolver, după care, cu un hohot de plâns, își plecă fruntea scuturată de suspine.

Trupele române, coborâte de pe creasta dealului, unde își aveau tranșeele, porniseră de-acum la contraatac. Sfărâmară și ultimele rămășițe ale dușmanului, azvârlindu-le dincolo de vale și reocupară pozițiile înaintate pe care le stăpâniseră dimineața.

Astfel ofensiva germană din acea zi de 6 august 1917 fusese zdrobită.

Căpitanul comandant al artileriei și sublocotenentul Marinescu veneau acum însoțiți de nenumărați ostași spre Observatorul din sat, căruia în mare parte i se datora victoria. Ei găsiră aci trupul neînsuflețit al Măriucăi, păzit cu pioșenie de misteriosul cerșetor, în care recunoscură pe locotenentul Trandafir, atașat serviciului de contrainformații al comandamentului.

Căutând apoi în buzunarele spionului doborât de Măriuca – nimeni altul decât sergentul cel cu haine aproape noi – găsi în ele tabachera cenușie, iar în aceasta, printre foițele de țigări, mesajul secret:

„Mâine în zori pornește ofensiva germană.
Spionul inamic are misiunea să distrugă Observatorul artileriei, în momentul atacului principal. Apărați cu orice preț Observatorul!“

Epilog

Fapta Măriucăi umplu de recunoștință și admirație inimile românilor de pretutindeni. Și ca o supremă cinstire, rămășițele trupului ei au fost așezate în Mausoleul de la Mărășești, alături de marii eroi căzuți pe câmpul de luptă, pentru apărarea patriei iubite.

Astăzi, oricine intră în incinta mausoleului nu pleacă de-acolo până nu depune lângă plăcuța de marmoră cu numele ei: „Maria Ion Zaharia“, puțin din recunoștința ce o datorează celor ce ne-au făurit o țară mândră.